AZ EURÓPAI PARLAMENT (EU) 2023/1875 ÁLLÁSFOGLALÁSA

(2023. május 10.)

az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) 2021. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozat szerves részét képező megjegyzésekkel

AZ EURÓPAI PARLAMENT,

– tekintettel az Európai Környezetvédelmi Ügynökség 2021. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

– tekintettel eljárási szabályzata 100. cikkére és V. mellékletére,

– tekintettel a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság véleményére,

– tekintettel a Költségvetési Ellenőrző Bizottság jelentésére (A9-0143/2023),

A. mivel bevételi és kiadási mérlegkimutatása ([1]) szerint az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (a továbbiakban: az ügynökség) 2021-es pénzügyi évre szóló végleges költségvetése 64 867 177 EUR volt, ami 2020-hoz képest 27,64 %-os csökkenést jelent; mivel az ügynökség költségvetése főként az uniós költségvetésből és az EFTA hozzájárulásából (79,26 %), valamint egyedi megállapodás keretében – különösen a Kopernikusz programra – nyújtott hozzájárulásokból származik (20,73 %);

B. mivel a Számvevőszék az ügynökség 2021. évi pénzügyi évről szóló éves beszámolójáról szóló jelentésében (a továbbiakban: a számvevőszéki jelentés) megállapítja, hogy kellő mértékben megbizonyosodott az ügynökség éves beszámolójának megbízhatóságáról, valamint arról, hogy az annak alapjául szolgáló ügyletek jogszerűek és szabályszerűek;

Költségvetés és pénzgazdálkodás

1. elismeréssel veszi tudomásul, hogy a 2021-es pénzügyi év során folytatott költségvetés-ellenőrzési erőfeszítések eredményeként a költségvetés végrehajtási aránya a folyó évi kötelezettségvállalási előirányzatokhoz képest 100 %-os volt, ami a 2020-as évhez képest enyhe, 0,04 %-os növekedést jelent; megjegyzi, hogy a folyó évi kifizetési előirányzatok végrehajtási aránya 84,90 %-os volt, ami az előző évhez képest 1,18 %-os csökkenést jelent;

Teljesítmény

2. tudomásul veszi az ügynökség által a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák, az éghajlatváltozás enyhítése és az ahhoz való alkalmazkodás, az emberi egészség és a környezet, a körforgásos gazdaság és az erőforrás-felhasználás, a fenntarthatósági trendek, kilátások és válaszok, valamint különösen az EU fenntarthatósági célkitűzéseit támogató értékelések és mutatók kidolgozására vonatkozó konkrét célkitűzés terén elért eredményeket; megjegyzi továbbá, hogy 2021 volt a 2021–2030-as időszakra szóló EEA-Eionet stratégia végrehajtásának első éve, amely összhangban van az uniós szakpolitikai prioritásokkal;

3. hangsúlyozza, hogy az ügynökség megbízható és független információkat szolgáltat a környezetről; elismerését fejezi ki a 2021-ben közzétett dokumentumok – például az uniós biodiverzitási stratégia 3 milliárd új fa telepítésére vonatkozó kötelezettségvállalása keretében a MapMyTree eszköz elindítása – minősége; az európai klímarendeletről szóló tárgyalások és az éghajlatváltozással foglalkozó európai tudományos tanácsadó testület létrehozásának támogatása; valamint a zajterheléssel kapcsolatos adatszolgáltatást támogató új internetes portál elindítása miatt;

4. megjegyzi, hogy az ügynökség kulcsfontosságú teljesítménymutatókat használ, amelyek célja az ügynökség teljesítményének mennyiségi szempontú nyomon követése többek között az operatív munkatervezés, az éves munkaprogram végrehajtása, valamint a pénzügyi és humánerőforrás-gazdálkodás tekintetében; tudomásul veszi különösen a kulcsfontosságú jelentések és értékelések tekintetében 2021-ben elért 89 %-os teljesítési arányt, ami valamivel a célérték alatt volt, valamint a jogszabályi/szerződéses határidőn belül teljesített kifizetések százalékában mért 95,2 %-os költségvetés-végrehajtási arányt; nagyra értékeli, hogy teljesültek a fő teljesítménymutatók, és hogy az ügynökség felhívta a figyelmet azokra az intézkedésekre, amelyek javíthatják az ügynökség munkájának hatékonyságát és eredményességét; javasolja azonban, hogy az ügynökség vegye figyelembe a még meg nem valósított vagy elmaradást tükröző mutatókat;

([1]) HL C 141., 2022.3.29., 12. o.

5. megjegyzi, hogy 2021-ben az ügynökség továbbra is hatékonyan együttműködött az Eionettel, az uniós intézményekkel, valamint a globális szereplőkkel; elismeréssel veszi tudomásul, hogy az ügynökség kulcsszerepet játszott az európai szakpolitikákra, az európai zöld megállapodásra és a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programra vonatkozó javaslat végrehajtására irányuló környezetvédelmi és éghajlatvédelmi intézkedések támogatásában;

6. emlékeztet arra, hogy 2021-ben az ügynökség az európai zöld megállapodás és a 8. környezetvédelmi cselekvési program részeként új feladatokat vállalt, támogatva Európa globális környezetvédelmi törekvéseinek megvalósítását, hozzájárulva Európa globális kötelezettségvállalásaihoz is, ezáltal megerősítve a szakpolitikai szempontból releváns környezeti információk fő forrásaként az ügynökség pozícióját.

Személyzeti politika

7. megállapítja, hogy 2021. december 31-én a létszámterv végrehajtása 99,28 %-os volt: az uniós költségvetés értelmében engedélyezett 140 álláshelyből (vesd össze a 2020-ban engedélyezett 130 álláshellyel) 3-öt töltött be kinevezett tisztviselő és 136-at ideiglenes alkalmazott; tudomásul veszi, hogy ezen felül 79 szerződéses alkalmazott és 18 kirendelt nemzeti szakértő dolgozott az ügynökségnél 2021-ben; úgy véli, hogy ahhoz, hogy az Unió klímasemlegességhez, körforgásos gazdasághoz és a természethelyreállításhoz vezető útján a feladatokat megfelelően el lehessen látni, ennek a számnak az elkövetkező években növekednie kell; emlékeztet arra, hogy a Bizottság természethelyreállításról szóló rendeletre irányuló javaslata szerint csak e jövőbeli rendelet céljainak nyomon követéséhez 12 további álláshelyre lesz szükség; megjegyzi, hogy a politikai döntéshozók az ügynökség szakértelmére és támogatására támaszkodnak a klímasemleges jövő eléréséhez szükséges reformok végrehajtása során; ezért felkéri az ügynökséget és a Bizottságot, hogy készítsenek értékelést az e tekintetben fennálló lehetőségekről, és erről tegyenek jelentést a mentesítésért felelős hatóságnak; hangsúlyozza, hogy ha az ügynökség nem rendelkezik elegendő forrással, az aláásható az intézmények abbéli képességét, hogy teljesítsék az európai zöld megállapodással kapcsolatos kötelezettségvállalásaikat;

8. aggodalommal veszi tudomásul az ügynökség felső vezetésének nemek szerinti megoszlásában tapasztalható egyensúlyhiányt: 9 főből 6 férfi (67 %); tudomásul veszi az ügynökség igazgatótanácsának nemek szerinti mérlegét: 38 főből 18 férfi (47 %); tudomásul veszi továbbá az ügynökség teljes személyzetének nemek szerinti mérlegét: 206 főből 112 nő (54 %); felhívja az ügynökséget, hogy a lehető leghamarabb tegyen konkrét intézkedéseket a nemek közötti egyensúly növelése érdekében a hierarchia valamennyi szintjén, és erről számoljon be a mentesítésért felelős hatóságnak;

9. a 2020. évi mentesítési jelentés nyomon követése alapján megállapítja, hogy a személyzeti politika tekintetében az ügynökség a 2021–2030-as időszakra szóló EEA-Eionet stratégiához igazodó többéves HR-keretpolitikát dolgozott ki, amely öt kiemelt területet érint; megjegyzi továbbá, hogy az ügynökség rendelkezik egy jóléti koordinátorral;

10. a 2020. évi mentesítési jelentés nyomon követése alapján megállapítja, hogy a fenntartható finanszírozásra vonatkozó jogszabályokkal összefüggésben az ügynökség 2021-ben egy további ideiglenes alkalmazottat jelölt ki a fenntartható finanszírozással kapcsolatos munkára, és hogy ezt az állást a pénzügyi kimutatás szerint csak három évre programozták be, amely idő letelte után az ügynökség nem lesz abban a helyzetben, hogy a jelenlegi szinten folytassa ezeket a támogató feladatokat;

11. tudomásul veszi, hogy az ügynökség továbbra is jelentést tesz a Bizottságnak a erőforrásigények értékeléséről; megjegyzi továbbá, hogy a Bizottsággal folytatott megbeszélést követően az új jogszabály támogató funkciókat is tartalmazni fog, és hogy az ügynökség úgy véli, hogy a természethelyreállításról szóló tervezett rendelettel összefüggő további támogató álláshely nem lesz elegendő;

12. elégedetten veszi tudomásul, hogy az ügynökség rendelkezik a személyek méltóságának védelmére és a pszichológiai és szexuális zaklatás megelőzésére vonatkozó politikával, és azt többek között az etikáról és integritásról szóló elektronikus távoktatás keretében támogatják; megjegyzi, hogy az ügynökség a bizalmi személyekből álló hálózatot tart fenn, és gyakorlati információkat biztosít arra vonatkozóan, hogy miként lehet az állítólagos zaklatást bejelenteni és bizalmi személlyel kapcsolatba lépni az intraneten;

13. emlékeztet annak fontosságára, hogy hosszú távú emberierőforrás-politikát kell kidolgozni a munka és a magánélet közötti egyensúly, az egész életen át tartó pályaorientáció és a karrierfejlesztéshez szükséges egyedi képzési lehetőségek, a személyzet minden szintjén a nemek közötti egyensúly, a távmunka, a lecsatlakozáshoz való jog, a minden tagállam számára megfelelő képviseletet biztosító földrajzi egyensúly javítása, valamint a fogyatékossággal élő személyek felvétele és integrációja, illetve a velük szembeni egyenlő bánásmód biztosítása és lehetőségeik előmozdítása tekintetében;

Közbeszerzés

14. megjegyzi, hogy az ügynökség keretszerződések révén továbbra is aktívan folytatja a Bizottsággal közös beszerzési eljárásokat, valamint továbbra is használja a Bizottság különböző rendszereit és szolgáltatásait;

15. tudomásul veszi a Számvevőszék jelentéséből, hogy az ügynökség a javítási és karbantartási szolgáltatások nyújtására vonatkozó szolgáltatási keretszerződést az eredeti maximális költségvetés megduplázásával 500 000 EUR-ról 1 000 000 EUR-ra módosította, és hogy ezt a hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárásokra vonatkozó eltéréssel indokolta, amelynek feltételei nem teljesültek, továbbá hogy nem teljesültek a költségvetési rendelet azon feltételei, amelyek lehetővé teszik a szerződések új közbeszerzési eljárás nélküli módosítását; aggodalommal állapítja meg, hogy a Számvevőszék szerint a módosítás szabálytalan volt; megállapítja továbbá, hogy 2021-ben nem történt kapcsolódó kifizetés;

16. emlékeztet arra, hogy valamennyi közbeszerzési eljárás esetében fontos az ajánlattevők közötti tisztességes verseny biztosítása és az áruk és szolgáltatások lehető legjobb áron való beszerzése, tiszteletben tartva az átláthatóság, az arányosság, az egyenlő bánásmód és a megkülönböztetésmentesség elvét; kéri a Bizottság által kifejlesztett e-közbeszerzési informatikai eszközök bevezetését; kéri a közbeszerzési iránymutatásokban szereplő eljárások és sablonok naprakésszé tételét; aggodalommal veszi tudomásul a Számvevőszék azon észrevételét, hogy a közbeszerzési hiányosságok egyre nőnek, és a legtöbb uniós ügynökség esetében továbbra is ezek a szabálytalan kifizetések legfőbb okai;

Az összeférhetetlenségek megelőzése és kezelése, valamint az átláthatóság

17. elismeri az ügynökségnek az összeférhetetlenségek megelőzésére és kezelésére, valamint a visszaélést bejelentő személyek védelmének biztosítására irányuló meglévő intézkedéseit és folyamatos erőfeszítéseit; megállapítja, hogy 2021-ben nem volt nyitott, lezárt vagy folyamatban lévő bejelentési eljárás; megállapítja, hogy 2021-ben nem jelentettek be összeférhetetlenségi esetet;

18. a 2020. évi mentesítési jelentés nyomon követése alapján megállapítja, hogy az ügynökség továbbra is nyomon követi a benyújtott önéletrajzokat és érdekeltségi nyilatkozatokat, és emlékezteti az igazgatótanács tagjait, hogy önkéntes alapon nyújtsák be a sajátjukat, ha még nem tették meg;

19. hangsúlyozza, hogy szisztematikusabb szabályokat kell bevezetni az átláthatóság, az összeegyeztethetetlenség, az összeférhetetlenség, a jogellenes lobbizás és a forgóajtó-jelenség tekintetében; felszólítja az ügynökséget, hogy erősítse meg belső ellenőrzési mechanizmusait, és ezen belül hozzon létre egy belső korrupcióellenes mechanizmust;

Belső kontroll

20. elismeri a „Jövő munkahelye” projekt elindítását követő strukturális változást; tudomásul veszi a minőségirányítási rendszer javítására irányuló projekt előkészítését, amelynek célja az olyan feltárt hiányosságok orvoslása, mint például hogy az ellenőrzési környezet, az ellenőrzési tevékenységek, valamint a tájékoztatás és kommunikáció keretfeltételei tekintetében csak részleges a megfelelés;

21. aggodalommal állapítja meg a Számvevőszék jelentése alapján, hogy az ügynökség telephelyén étkeztetési és vendéglátási szolgáltatások nyújtására vonatkozó keretszerződést két alkalommal is meghosszabbították, és hogy az első meghosszabbításról az ügynökség nem nyújtott be a kivételről szóló feljegyzést, ami nincs összhangban az ügynökség belső ellenőrzési szabályaival, amelyek előírják, hogy minden eltérést dokumentálni és indokolni kell, és jóvá kell hagyni; aggodalommal állapítja meg továbbá, hogy a második meghosszabbítással kapcsolatban az ügynökség elkészítette a kivételről szóló feljegyzést, de nem vezette be azt a kivételek központi jegyzékébe; tudomásul veszi az ügynökség válaszát, miszerint a Covid19-világjárvány akadályozta az új szolgáltatási keretszerződésre vonatkozó ajánlattételi felhívás megtervezését és elindítását; felszólítja az ügynökséget, hogy erősítse meg belső ellenőrzési rendszerét e tekintetben;

22. a Számvevőszék jelentése alapján megállapítja, hogy a földrajzi információs rendszert támogató szolgáltatások nyújtására vonatkozó szolgáltatási szerződésben az ügynökség szerződésmódosítással egy hónappal, 2021. február 28. helyett 2021. március 31-ig meghosszabbította a szolgáltatások teljesítését; aggodalommal állapítja meg, hogy a szerződésmódosítás csak 2021. március 22-én lépett hatályba, amikor mindkét szerződő fél aláírta, így a szolgáltatás nyújtása gyakorlatilag 22 napon keresztül szerződés nélkül folytatódott; megjegyzi, hogy bár az ügynökség ezt felfedezte, nem készített a kivételről szóló feljegyzést; tudomásul veszi az ügynökség megerősítését, miszerint a késedelem tévedésből történt; üdvözli az ügynökség válaszát, miszerint megerősíti ellenőrzéseit és eljárásait annak érdekében, hogy csökkentse a szerződéshosszabbítások késedelmes hatálybalépésének kockázatát, és biztosítsa, hogy a költségvetési rendelet nem szándékos megsértése esetén a kivételről szóló feljegyzést nyújtsanak be;

23. a Számvevőszék jelentése alapján megállapítja, hogy egy informatikai szolgáltatások nyújtására vonatkozó keretszerződés alapján az ügynökség egy külön munkacsomag keretében 25 000 EUR összeget fizetett ki kiegészítő szolgáltatásokért anélkül, hogy előzetesen ellenőrizte volna, hogy a vállalkozó pontosan milyen profilokat és napidíjakat alkalmazott a szolgáltatások nyújtása és számlázása során; az ügynökség válasza alapján megállapítja, hogy az ügynökség a jövőbeli megrendelésekre nézve lépéseket tett a Számvevőszék aggályainak orvoslására;

24. emlékeztet arra, hogy az ügynökség megfelelő működésének biztosítása érdekében fontos megerősíteni az irányítási és kontrollrendszereket; határozottan ragaszkodik a hatékony irányítási és kontrollrendszerek szükségességéhez, hogy elkerülhető legyen az esetleges összeférhetetlenség, az előzetes/utólagos ellenőrzések hiánya, a költségvetési és jogi kötelezettségvállalások nem megfelelő kezelése, valamint a kivételek nyilvántartásában szereplő problémák bejelentésének elmulasztása;

Digitalizáció és a zöld átállás

25. elismeréssel veszi tudomásul, hogy az ügynökség 2021 áprilisában elfogadta az EEA-Eionet digitalizációs keretrendszert, és számos kulcsfontosságú tevékenységet folytat, amelyek közé tartozik például az ügynökség adatinfrastruktúrájának korszerűsítése és a mesterséges intelligencia alkalmazását vizsgáló projektek elindítása; üdvözli, hogy az ügynökség 2021-ben számos új digitális és tudásterméket hozott létre, többek között az Európai Éghajlat- és Egészségvédelmi Megfigyelőközpontot és a Climate-ADAPT platformon belüli European Climate Data Explorer felületet, valamint a levegőminőségről és az éghajlati veszélyekről szóló interaktív internetes jelentéseket;

26. az ügynökség informatikai hálózatával és a kiberbiztonsági fenyegetésekkel kapcsolatban megállapítja, hogy az ügynökség „kék/zöld” hálózatokat vezetett be az irodákban, ahol a zöld hálózat a személyzet laptopjainak minden belső rendszertől való elkülönítését jelenti, a kék hálózat pedig a még nem elkülöníthető és az elérhető szoftverek tekintetében korlátozott laptopok hálózatát fedi;

27. tudomásul veszi az ügynökség környezetvédelmi irányítási rendszerét és az ügynökség elkötelezettségét az iránt, hogy „klímasemleges” szervezetté váljon; megjegyzi, hogy az ügynökség 2021-ben tanulmányt rendelt meg azzal a céllal, hogy meghatározza az ügynökség üvegházhatásúgáz-kibocsátásának csökkentését szolgáló, megvalósítható intézkedéseket, és elősegítse a klímasemlegesség 2030-ig történő elérését;

28. felhívja a figyelmet arra, hogy az ügynökség digitalizálását nemcsak a belső működés és irányítás tekintetében, hanem az eljárások felgyorsítása érdekében is fokozni kell; hangsúlyozza, hogy az ügynökségnek továbbra is proaktívnak kell lennie e tekintetben, hogy elkerülhető legyen az uniós ügynökségek közötti digitális szakadék; felhívja azonban a figyelmet arra, hogy minden szükséges biztonsági intézkedést meg kell tenni a kezelt információk online biztonságát fenyegető kockázatok elkerülése érdekében;

29. arra ösztönzi a hivatalt, hogy szorosan működjön együtt az Európai Uniós Kiberbiztonsági Ügynökséggel (ENISA) és az európai intézmények, szervek és hivatalok számítógépes vészhelyzeteket elhárító csoportjával (CERT-EU), és végezzen rendszeres kockázatértékelést informatikai infrastruktúrájára vonatkozóan, és biztosítsa kibervédelmének rendszeres ellenőrzését és tesztelését; javasolja, hogy az ügynökség teljes személyzete, így vezetősége számára is kínáljanak kiberbiztonsággal kapcsolatos, rendszeresen naprakésszé tett képzési programokat; felhívja az ügynökséget, hogy gyorsabban dolgozza ki kiberbiztonsági politikáját, 2023. december 31-ig készítse el azt, és erről tegyen jelentést a mentesítésért felelős hatóságnak;

Üzletmenet-folytonosság a Covid19-világjárvány idején

30. megjegyzi, hogy az ügynökség a világjárványhoz kapcsolódó korlátozásokra reagálva online munkaerő-toborzást vezetett be, amit a Systal munkaerő-felvételi platform alkalmazása támogatott, amely lehetővé tette az ügynökség számára, hogy 2020-ban és 2021-ben nagyszámú munkaerőt vegyen fel, és minden év végén alacsony legyen a betöltetlen álláshelyek aránya;

31. üdvözli, hogy a jelenlegi Covid19-világjárvány ellenére az ügynökség munkája 2021-ben továbbra is hatékony és rugalmas volt, és szükségtelen késedelmek nélkül zajlott; ösztönzi az ügynökséget, hogy ültesse át a gyakorlatba a táv- és hibrid munkamódszerekkel kapcsolatban levont tanulságokat annak érdekében, hogy jobban felismerhesse azokat az üléseket, amelyeket hatékonyabban lehet a jövőben távoli részvétellel lebonyolítani a személyes részvétel helyett;

32. megjegyzi, hogy az ügynökség 2021-ben megkezdte a kiberbiztonsági alapintézkedések végrehajtását az uniós intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek kiberbiztonsági intézkedéseinek megállapításáról szóló rendelet (kiberbiztonsági rendelet) előkészítéseként, valamint zéró bizalom megközelítést és többfaktoros hitelesítést vezetett be valamennyi belső szolgáltatás esetében, továbbá hogy az informatikai adminisztratív jogosultságokat felülvizsgálták és a minimálisra korlátozták;

További megjegyzések

33. megjegyzi, hogy 2021-ben az ügynökség többéves, több összetevőből álló projektet indított el annak érdekében, hogy az elkövetkező években racionalizálja online jelenlétét, hogy a webes tartalmakra vonatkozó erősebb politikákat dolgozzon ki az ügynökség valamennyi platformja számára, és jobb navigációs logikát alakítson ki; megjegyzi, hogy az új intézményi honlap biztosítani fogja a WCAG 2.1 Akadálymentesítési Útmutatónak való megfelelést;

34. emlékeztet annak fontosságára, hogy a nyilvánosságot megfelelően tájékoztassák az éghajlatváltozás elleni küzdelemmel és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos tétlenség kockázatairól, üdvözli az ügynökség ezzel kapcsolatos kommunikációs tevékenységeit, legyen szó audiovizuális tartalomról, online vitákról, éves fotópályázatról vagy helyi kommunikációs tevékenységekről, és felhívja az ügynökséget, hogy a következő időszakban fejlessze és lehetőség szerint fokozza tevékenységeit.

35. megjegyzi, hogy az ügynökség töltötte be az uniós ügynökségek hálózatának (EUAN) elnöki tisztét, beleértve annak legtöbb alhálózatát is, összhangban a digitalizációra, valamint a környezetbarátabb rezilienciaépítésre és helyreállításra vonatkozó uniós prioritásokkal, és többek között a környezetvédelmi szempontokat figyelembe vevő átállás fenntartásán fáradozott, hozzájárulva az EUAN igazgatásának környezetbarátabbá válásához;

36. felszólítja az ügynökséget, hogy a hatékonyság javítása érdekében folytassa a szinergiák fejlesztését (például az emberi erőforrások, az épületkezelés, az informatikai szolgáltatások és a biztonság terén), és erősítse meg az együttműködést, a bevált gyakorlatok megosztását és az eszmecserét más uniós ügynökségekkel a kölcsönös érdeklődésre számot tartó területeken;

37. a mentesítő határozatot kísérő horizontális jellegű egyéb észrevételei tekintetében utal az ügynökségek teljesítményéről, pénzgazdálkodásáról és ellenőrzéséről szóló, 2023. május 10-i állásfoglalására ([2]).

([2]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2023)0190.